

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Gudowska (przewodniczący)

SSN Halina Kiriło (sprawozdawca)

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z wniosku D. P.

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w W.

o wysokość emerytury policyjnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 5 kwietnia 2016 r.,

zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 16 września 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

oddala zażalenie.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z dnia 16 września 2015 r. odrzucił skargę kasacyjną D. P. od wyroku tego Sądu z dnia 19 listopada 2014 r.

W uzasadnieniu postanowienia podano, że od wspomnianego wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] pełnomocnik D. P. wniósł skargę kasacyjną, określając wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 24.969,84 zł. Zarządzeniem z dnia 15 maja 2015 r. pełnomocnik odwołującej się został wezwany do wskazania sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia zgodnie z art. 22 k.p.c. W wykonania powyższego zobowiązania wskazał on, że podaną kwotę wyliczył w ten sposób, iż kwotę 2.080,82 zł pomnożył przez liczbę 12 miesięcy ($2.080,82 \text{ zł} \times 12 = 24.969,84 \text{ zł}$). Ustosunkowując się do tak określonej wartości przedmiotu zaskarżenia, organ

emerytalny zarzucił, że w niniejszej sprawie wartość ta odpowiada kwocie 4.846,10 zł.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w myśl art. 398² § 1 k.p.c. w sprawach o prawa majątkowe będących zarazem sprawami z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, skarga kasacyjna nie przysługuje, gdy wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przedmiot sporu określa przedmiot decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych. Przedmiot ten wyznacza również wartość przedmiotu sporu. Spór w niniejszej sprawie dotyczył wysokości emerytury policyjnej, która uległa obniżeniu w wyniku ponownego ustalenia tej wysokości zaskarżoną decyzją. Skoro rozpatrywana sprawa ma charakter sporu o wysokość świadczenia, to wartość przedmiotu zaskarżenia należy obliczać na podstawie art. 22 k.p.c. Prawidłowo obliczona wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie wynosi 4.603 zł i jest to suma kwot stanowiących miesięczne różnice pomiędzy świadczeniem dochodzonym a pobieranym przez ubezpieczoną za okres jednego roku (2.464,33 zł – 2.080,82 zł = 383,51 zł), co w skali roku daje kwotę 4.602,12 zł (383,5 zł x 12). Zatem wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa od pułapu wskazanego w art. 398² § 1 k.p.c., a co za tym idzie - skarga kasacyjna, jako niedopuszczalna, na mocy art. 398⁶ § 2 k.p.c. podlega odrzuceniu.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone zażaleniem przez D.P. Postanowieniu zarzucono naruszenie: 1/ art. 398²¹ k.p.c. w związku z art. 398⁴ § 3 k.p.c. i art. 368 § 2 k.p.c. oraz w związku z art. 398¹ k.p.c. i art. 398² § 1 k.p.c.; 2/ art. 22 k.p.c. w związku z art. 25 i art. 26 k.p.c.; 3/ art. 77 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 2. i w związku z art. 8 ust. 2 Konstytucji RP. Żaląca się wniosła o uchylenie w całości zaskarżonego postanowienia i zasądzenie od organu rentowego na rzecz skarżącej kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu żaląca się podniosła, że w dniu 12 czerwca 2015 r. doręczono jej pełnomocnikowi „wezwanie do uzupełnienia braków skargi kasacyjnej” przez przedstawienie sposobu wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia zgodnie z art. 22 k.p.c. Pełnomocnik zastosował się do otrzymanego wezwania i przedstawił sposób wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w

związku z decyzją organu rentowego z dnia 1 grudnia 2009 r., która to wartość wyniosła 24.969,84 zł. Zdaniem żalącej się, decyzja organu rentowego została nieprawidłowo nazwana przez ten organ „decyzją o ponownym ustaleniu wysokości emerytury policyjnej”, skoro podstawą wznowienia postępowania w sprawie był przepis art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. Nr 24, poz. 145), uprawniający do wznowienia postępowania wyłącznie w przedmiocie „ponownego ustalenia prawa do świadczeń i wysokości świadczeń (koniunkcja). Użycie tej czy innej nazwy nie ma znaczenia dla charakteru prawnego danego aktu jako decyzji, jeśli jest to akt rozstrzygający merytorycznie indywidualną sprawę należącą do właściwości organu administracji publicznej. W dniu 8 sierpnia 2015 r., doręczono pełnomocnikowi skarżącej pismo sądowe zawierające zobowiązanie do zajęcia stanowiska wobec twierdzeń organu rentowego, zgodnie z którymi wartość przedmiotu zaskarżenia w niniejszej sprawie odpowiada kwocie 4.846,10 zł. W odpowiedzi pełnomocnik skarżącej po raz kolejny przedstawił sposób wyliczenia wartości przedmiotu zaskarżenia w rozpatrywanej sprawie i ponowił wcześniejsze argumenty przemawiające za prawidłowością jego stanowiska. Dodatkowo wskazał, że zgodnie z art. 398²¹ w związku z art. 398⁴ k.p.c. przepis art. 368 § 2 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie do skargi kasacyjnej. Skarżąca odróżnia termin „sprawa o prawo majątkowe” od terminu „sprawa o roszczenie majątkowe”. Sposób wyliczania wartości przedmiotu zaskarżenia przedstawiany przez organ rentowy, byłby adekwatny wyłącznie dla wyliczeń w.p.z. w „sprawach o roszczenia majątkowe” Termin ten jest jednak terminem węższym od terminu „sprawa o prawa majątkowe”, który występuje zwłaszcza w art. 398⁴ k.p., czy w art. 368 § 2 k.p.c., albo w art. 22 k.p.c. Wbrew temu, co stwierdził Sąd Apelacyjny w [...] w zaskarżonym postanowieniu, spór w tej sprawie nie dotyczył wysokości emerytury policyjnej, lecz prawa do tej emerytury (w wysokości ustalonej po zwolnieniu skarżącej ze służby w zestawieniu z wysokością

emerytury po obniżeniu tego świadczenia). Sprawa nie ma charakteru sporu o wysokość świadczenia, tylko o wysokość prawa do świadczenia w przyznanej na nowo wysokości. Naginanie rzeczywistych przesłanek wdania się przez skarżącą w spór z organem rentowym do zapatrywania (podglądu) mijającego się z prawdą ma lub może służyć jedynie dostarczeniu argumentów do odrzucenia skargi kasacyjnej ze względu na „wyliczenie”, że sprawa dotyczy sporu o kwotę pieniężną poniżej 10.000 zł a nie o prawo. Wskutek nieuprawnionych założeń i dokonywanych uproszczeń (tendencyjnej redukcji sprawy do poziomu sporu o kwotę pieniężną), skarżącej zamknięto drogę sądową do dochodzenia jej wolności i praw, których nie wolno naruszać ustawie, a co dopiero władzy sądowniczej, która te ustawy wiążąco interpretuje.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Analizę prawidłowości zaskarżonego postanowienia rozpocząć wypada od przytoczenia treści art. 398² § 1 k.p.c., zgodnie z którym skarga kasacyjna jest niedopuszczalna w sprawach o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych jest niższa niż dziesięć tysięcy złotych. Jednakże w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych skarga kasacyjna przysługuje niezależnie od wartości przedmiotu zaskarżenia w sprawach o przyznanie i o wstrzymanie emerytury lub renty oraz o objęcie obowiązkiem ubezpieczenia społecznego. Przepis art. 476 § 2 i 3 k.p.c. wyjaśnia ustawowe pojęcia spraw z zakresu ubezpieczeń społecznych, stanowiąc w § 2 pkt 2, iż należą do nich między innymi sprawy, w których wniesiono odwołanie od decyzji organów rentowych, dotyczących emerytur i rent. Zakres rozpoznania i orzeczenia (przedmiot sporu) w tych sprawach wyznaczony jest zatem w pierwszej kolejności przedmiotem decyzji organu rentowego zaskarżonej do sądu ubezpieczeń społecznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1999 r., II UZ 52/99, OSNAPiUS 2000 nr 15, poz. 601), a w drugim rzędzie - przedmiotem postępowania sądowego, określonego zakresem odwołania od decyzji organu rentowego do sądu (por. postanowienie z dnia 11 kwietnia 2006 r.,

II UZ 1/06, niepublikowane). Oznacza to, że roszczenie niebędące przedmiotem decyzji organu rentowego oraz rozpoznania sądu nie może podlegać uwzględnieniu przy ocenie dopuszczalności skargi kasacyjnej ani stanowić podstawy określenia wartości przedmiotu zaskarżenia skargą kasacyjną (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2001 r., II UZ 25/01, niepublikowane oraz z dnia 8 lutego 2002 r., II UKN 45/01, OSNP 2003 nr 22, poz. 553).

W rozpoznawanej sprawie – wbrew twierdzeniom żalącej się – przedmiotem odwołania inicjującego postępowanie sądowe nie była decyzja organu rentowego przyznająca lub odmawiająca ubezpieczonej prawa do tzw. emerytury mundurowej, ale podjęta na podstawie przepisów art. 15b w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zm.) decyzja o zmniejszeniu wysokości pobieranego przez uprawnioną świadczenia. Spór nie dotyczył zatem prawa do świadczenia emerytalnego, lecz jego wysokości.

W myśl uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2012 r. (III UZP 3/12, OSNP 2013 nr 9-10, poz. 112), w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, której przedmiotem jest zmiana wysokości świadczenia powtarzającego się, wartość przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 zdanie pierwsze i drugie k.p.c.) ustala się na podstawie art. 22 k.p.c. w odniesieniu do świadczeń przyszłych, a w odniesieniu do świadczeń zaległych - na podstawie art. 19 § 1 k.p.c. W razie dochodzenia świadczeń przyszłych i zaległych stosuje się art. 21 k.p.c. Sąd Apelacyjny, dokonując kontroli dopuszczalności skargi kasacyjnej w zakresie wartości przedmiotu zaskarżenia, zastosował prawidłowy sposób wyliczenia owej wartości, zgodny z zaprezentowaną w uchwale Sądu Najwyższego wykładnią przepisów. Przepisy Kodeksu postępowania cywilnego uzależniające dopuszczalność skargi kasacyjnej od wartości przedmiotu zaskarżenia nie zostały zaś zakwestionowane przez Trybunał Konstytucyjny i korzystają z domniemania zgodności z Konstytucją RP.

Mając na względzie, że w niniejszej sprawie wartość przedmiotu zaskarżenia, wyliczona zgodnie z art. 22 k.p.c., wyniosła mniej niż 10.000 zł, przedmiotową skargę kasacyjną należało odrzucić na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. w związku z art. 398² § 1 k.p.c., jako niedopuszczalną. Postanowienie Sądu drugiej instancji jest zatem prawidłowe, a zażalenie na nie podlega oddaleniu z mocy art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

[l.n]